

Omslaget till *Främling i sin stad*.

En stad i förändring

"Vart ska du själv åka på semester?"

"Till Säffle. Kan jag få en kopp kaffe?"

Den oemotståndliga replikväxlingen mellan Hasse Alfredson och Tage Danielsson i 88-öresrevyn satte inte Säffle på kartan. Den värmländska staden fanns redan där. Däremot blev den en oförglömlig illustration till det svenska kynnets blandning av lagomtänkande och avståndstagande från högmod.

Mycket riktigt förekommer dialogen, om dock i förbigående, i sociologiprofessorn Åke Sandbergs nya bok *Främling i sin stad* med undertiteln *Stängda fabriker och butiker – missnöje och framtidstro*. Fotbollslegendaren och Säffle-Gunnar Andersson figurerar naturligtvis också i skildringen, liksom samrealskolan och ortens marknad, en mötesplats lika mycket som ett marknadsdito. Billeruds pappersbruk får motiverat stort utrymme liksom 2015 års flyktmottagande och globaliseringen. Boken är en bred och grundlig genomgång av hur författarens stad har förändrats under åren, inte minst hur människors värderingar förskjuts. Framställningen är pedagogisk, medryckande och ger inte sällan inspiration åt läsaren att gå hem och göra motsvarande djupdykningar just hemma. Åke Sandbergs verk för tankarna till Sven Lindqvists klassiker *Gräv där du står*. Han läser protokoll och tidningsklipp, gör intervjuer med makthavare och andra.

För min del fastnar tankarna vid Sverigedemokraternas lokala 25-procentiga röstandel. Här ligger författaren sympatiskt lågt i värderingar vilket lämnar utrymme åt läsaren att tycka till desto mera. Främlingsfientligheten lämnar mig ingen ro, vare sig här eller någon annanstans. Arbetslöshet och nerskärningar skylls på flyktingar, och Sandberg konstaterar: "Att i stället framhålla årtionden av globalisering och industriell omvandling som de grundläggande orsakerna till nedgång och klyftor är en svårare pedagogisk uppgift."

Med min läsart infinner sig frågan om SD:s och andra främlingsfientliga rörelsers framväxt har orsakat en högnationalistisk opinion eller kanaliserat en rasism som sedan länge funnits i Säffle och på oändligt många andra platser. Frågan ställs sällan. Kanske för att svaret skulle vara så obehagligt.

Jan-Ewert Strömbäck

litteratur

Främling i sin stad Stängda fabriker och butiker – missnöje och framtidstro BoD